

19-04-2019

Prejeto
Nova Gorice

org.en.	štev.	pril.	vred.
2	300-24	2019-05	/

Svetniška pobuda za meritve onesnaženja s trdimi delci na področju

Pozdravljam stališče MONG, da upošteva problematiko onesnaženja s trdimi delci, vendar

dopolnujem svetniško pobudo onesnaženja s trdimi delci, ki sem jo dal na tretji seji mestnega sveta,

ker je odgovor nepopoln, zavedanje problematike premajhno in ogroženost prevelika.

Vemo, da je onesnaženost zunanjega zraka prvi okoljski vzrok smrti zaradi raka. Mednarodna agencija za raziskave raka (IARC) je onesnaženost zunanjega zraka in delce PM uvrstila v 1. skupino, to je med dokazano rakotvorne snovi za ljudi. Onesnaženost zraka je prvi okoljski vzrok prezgodnje smrti v EU. Glede na to in glede na sedanje stanje občani MONG ne moremo biti zadovoljni z aktivnostmi MONG. Za meritve tako pomembnega dejavnika prezgodnjih smrti so dve meritvi v enem letu enostavno smešne in kažejo na podcenjevalen odnos MONG-a do te problematike. Projekt izvedbe meritev koncentracije trdih delcev PM10, PM2.5 in PM1 v realnem času, ki bi občanom nudil vpogled v trenutno stanje koncentracije vsaj na desetih merilnih mestih, je izvedljiv že z manjšimi sredstvi.

Na spletni strani MONG (<http://193.95.233.105/econova2/Default.aspx?mesto=NovaGorica> , podatki so neuradni) kot tudi ARSO

(http://www.arso.gov.si/zrak/kakovost%20zraka/podatki/dnevne_koncentracije.html , podatki niso dokončno potrjeni) se občani lahko seznanimo s stanjem onesnaženosti z golj s trdimi delci PM 10. Pa vendar že ti podatki opozarjajo na višjo koncentracijo (primer 10.4.2019 med 10.00 in 11.00, ko je bila dnevna koncentracija v Novi Gorici enaka kot v Trbovlju in malenkost nižja kot v Zagorju, kot tudi na pogojno uporabnost meritev (povprečna urna koncentracija v Novi Gorici je v istem obdobju znašala manj kot 2 mikrograma/m³, medtem ko je stopnja dnevne koncentracije dosegala tisto v Trbovlju). OPOMBA: Trbovlje in Zagorje sta lokaciji, znani kot precej onesnaženi s trdimi delci.

Ker imamo podatke le za trde delce PM 10 opozarjam na pomembno dejstvo. Vemo, da je velikost delcev neposredno povezana z vplivi na zdravje, saj pogojuje mesto njihovega delovanja v organizmu. Delci, večji od 10 µm, se zadržijo v zgornjih dihalnih poteh (nos, obnosne votline). Delci, manjši od 10 µm, dosežejo spodnje dihalne poti, delci, manjši od 2,5 µm, prodrejo v pljučne mešičke. Iz pljučnih mešičkov lahko vstopajo v krvni obtok in s krvjo v različna tkiva in organe v telesu, kjer povzročijo vnetje. Ultra fini delci (premer pod 0,1 µm) lahko v nosno žrelnem prostoru vstopijo prek vohalnega živca v možgane.

Delci, manjši od 2,5 µm, so bolj toksični (močnejši oksidativni stres, vnetna reakcija, vstop v druge organe).

Kljub meritvam in tem dejstvom občani nimamo podatkov za delce, ki so manjši od PM 10.

Vemo tudi, da koncentracija trdih delcev vseh vrst v okolju ni homogena in odstopa od lastnosti mesta meritve. Tako nam meritev na enem mestu v Novi Gorici ne da pravih podatkov, še posebno, če se ta meritve izvaja na zračni lokaciji in relativno daleč od lokacij, kjer se nahajajo pomembni onesnaževalci ali pa kjer so koncentrirani povzročevalci onesnaženja s trdimi delci.

Poleg tega odločitev o predvidenih dveh mesečnih meritvah postavlja preprosto vprašanje: ali občani dihamo le dva meseca na leto? Dihamo vsak dan in vse mesece v letu, zato hočemo vedeti, kaj se dogaja z ozračjem v Novi Gorici. Zakaj?

V Franciji, Švici in Avstriji so ugotovili, da šest odstotkov vseh smrti letno lahko pripišejo izpostavljenosti onesnaženemu zraku, kar je dvakrat več kot je žrtev prometnih nesreč. Ocene o številu umrlih in obolelih za posledicami izpostavljenosti onesnaženemu zraku so podcenjene, saj temeljijo na rezultatih študij, v katerih so preučevali le kratkotrajne učinke onesnaženja. Če upoštevamo dolgotrajno izpostavljenost nižjim koncentracijam onesnaževal, so te številke dejansko še večje¹.

Izpostavljam primer, kjer občinska uprava razume pomen onesnaženja s trdimi delci in kjer upravo skrbi stanje, v katerem se nahajajo njeni občani. Občina Medvode je spomladi leta 2018 za več kot 27.000,00 EUR nadgradila obstoječo merilno postajo za merjenje kakovosti zraka z merilnikom PM10, PM2.5 in PM1 delcev, ki se nahaja pri Zdravstvenem domu Medvode. Zavedam se, da občinski proračun ni malha brez dna, zato predlagam, da razmišljamo o cenejših rešitvah, ki sicer ne nudijo absolutne natančnosti, vseeno pa dovolj natančno pokažejo stanje zraku, ki ga vsak od nas diha. Poudarek naj bo na poznavanju stanja, kateremu smo izpostavljeni vsi občani in ne samo peščica na lokaciji enega merilnega mesta.

Mojo pobudo, dano na tretji seji, dopolnujem in razširjam z prej navedenim. Dajem torej pobudo, da MONG nameni sredstva za sistem za merjenje onesnaženja s trdimi delci PM 10, PM2.5 in PM1 na desetih merilnih mestih, kjer so največji onesnaževalci ali pa je največja koncentracija prebivalcev. Sistem naj meri trenutno stanje in nudi vpogled v pretekla stanja, podatki pa naj bodo javno dostopni. Eno od merilnih mest naj bo vsekakor v solkanski industrijski coni poleg Livarne.

Pobudo dopolnujem s predlogom, da po vzoru medvoške občine tudi v Novi Gorici sistem za merjenje koncentracije trdih delcev sofinancirajo tisti, ki k onesnaževanju največ prispevajo. To je pomemben korak za zdravje občanov Nove Gorice kot tudi k ugotavljanju, kdo je resnični onesnaževalec in kdo je zgolj pregovorno v vlogi onesnaževalca.

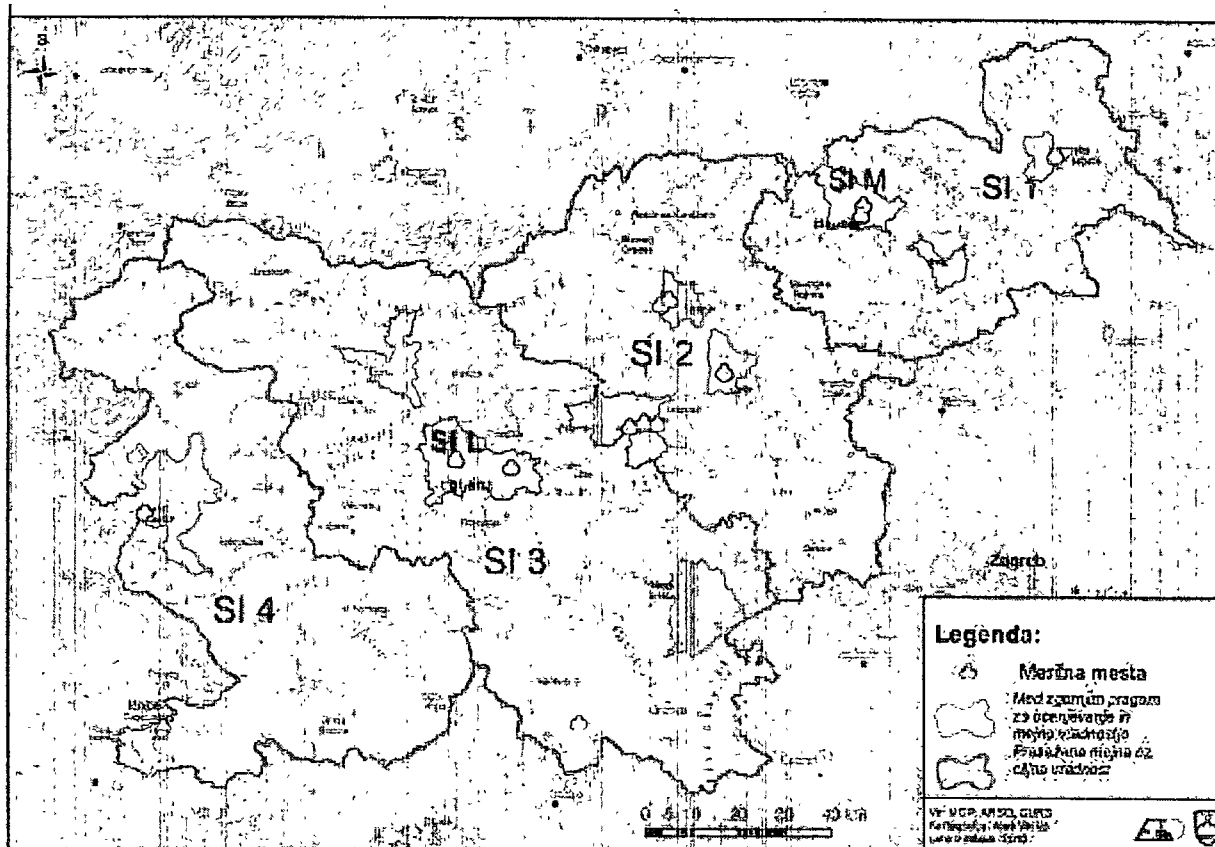
SVETNIK DESUS:

ALEŠ DUGULIN

¹ Public health impact of Outdoor Kunzli N, Kaiser R, Medina S et al. (2000). Public-health Impact of Outdoor and Traffic-related Air Pollution: a European Assessment. Lancet, 356, pp 795-801

Vir: Ocena onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dušikovimi oksidi, delci PM10, ogljikovim monoksidom, benzenom, težkimi kovinami (Pb, As, Cd, Ni) in policiklicnimi aromatskimi ogljikovodiki (PAH) v Sloveniji, za obdobje 2005-2009, Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, Ljubljana, oktober 2010